

Amnesty International finländska sektionen, årsberättelse 2023

Prioriteringar för människorättsarbetet

Klimaträttvisa

Våra målsättningar:

- Majoriteten av invånarna i Finland förstår att klimatkrisen är en människorättskris och de kräver att beslutsfattarna tar effektiva och snabba beslut för att stävja den.
- Finland driver en ambitiös klimatpolitik för en rättvis omställning.
- Vid revideringen och verkställandet av klimatlagen görs en konsekvensbedömning gällande mänskliga rättigheter, och lagen ställer upp starka mål och åtgärder för att Finland ska bli klimatneutralt till 2035.

Vad vi har gjort:

Vi startade upp ett projekt för [rättvis omställning i Sápmi](#). Forskningsplanen för undersökningen som ingår i projektet är klar och forskningsarbetet har kommit igång.

I augusti gjorde vi en nätverks- och studieresa till Enare, där vi ordnade en [diskussion](#) om den gröna omställningen och det ökande trycket på markanvändning i Sápmi. Vi träffade också representanter för Sametinget och andra lokala aktörer och bekantade oss med områden där det råder markanvändningskonflikter. Diskussionen uppmärksammades i lokala och samiska medier.

Vi stärkte våra samarbetsnätverk med samiska aktörer och stödde de aktiva i [Amnestys aktivistgrupp i Sápmi](#) med att starta upp sin verksamhet. Den nya aktivistgruppen har ordnat demonstrationer för sametingslagen, en demonstration till stöd för protesterna mot vindturbinerna i Fosen och den har vädjat till riksdagsledamöter för en reform av sametingslagen. Vår chef för människorättsarbetet hördes om sametingslagen i grundlagsutskottet.

Vi samlade in namn på en vädjan som [överräcktes till norska ambassaden](#). Vädjan gällde vindkraftsparken i Fosen, som Högsta domstolen i Norge har konstaterat att kränker samernas rättigheter.

Vi ordnade en diskussion om filmen *Låt älven leva* som berättar om dammbygget i Alta, vi producerade ett [Skolbio-material](#) om den och spred information om filmen.

Inför riksdagsvalet deltog vi i koalitionen *Rättvis omställning nu* som koordineras av Finnwatch. Klimaträttvisa, en rättvis omställning och vikten av att säkra att målsättningarna i den nya klimatlagen nås var en central del av vår egen kampanj inför valet.

Genom utlåtanden tog vi bl.a. ställning till [den nationella strategin för biologisk mångfald](#) och vindkraftverksprojektet Davvi. Vi var med om att bereda den internationella rörelsens kommentarer till EU:s strategi om kritiska råvaror.

Vi fortsatte ha ett nära samarbete med finländska miljö-, människorätts- och utvecklingsorganisationer. På senvåren återupplivade vi nätverket för människorättsaktörer som arbetar med klimatfrågor.

Inför klimatmötet COP28 informerade vi om vikten av en snabb avveckling av fossila bränslen och fäste uppmärksamhet vid människorättsläget i Förenade Arabemiraten.

Rätt till social trygghet och hälsa

Våra målsättningar:

- Människorättsförpliktelserna ställs i centrum för socialskyddsreformen. Det sociala grundskyddet höjs till en nivå som respekterar människorättsförpliktelserna. Grundskyddet blir mera lättillgängligt och heltäckande.
- Finland vidtar målmedvetna åtgärder för att minska hälsoskillnaderna.
- Finland tar sitt internationella ansvar för att kväsa coronapandemin.

Vad vi har gjort:

I juni gav vi ut en omfattande rapport på finska och engelska, "[Jag vet att jag inte får hjälp](#)" – ojämlikhet inom hälsovården i Finland. Rapporten fick stor synlighet i medierna, bl.a. på Yles [webbplats](#), i tv och [radio](#) samt i andra medier, t.ex.: [HS](#), [Ilta-Sanomat](#), [MTV](#), [Maaseudun tulevaisuus](#), [EURACTIV](#). Rapporten nämndes i medierna också senare på hösten: [HS](#), [HS ledare](#), [Kaleva](#).

I augusti började vi göra påverkansarbete för papperslösas rätt till nödvändig hälso- och sjukvård, som en reaktion på regeringens avsikt att riva upp den lag som trädde i kraft 2023 och som tryggade rätten till vård. Vi skrev insändare om detta i [Helsingin Sanomat](#) och [Aamulehti](#).

På våren gav vi ett utlåtande om [kommittén för social trygghets mellanrapport](#) och inför riksdagsvalet gjorde vi ett [gemensamt ställningstagande](#) med andra organisationer. I Helsingin Sanomat hade vi en [insändare](#) om den otillräckliga grundtryggheten och om reformen av den sociala tryggheten. Vi lyfte också fram den sociala tryggheten på våra valutbildningar, kaffestunder med människorättstema och i våra valbloggar. Knappt några av våra målsättningar syns i regeringsprogrammet, däremot nog skrivningar om kraftiga nedskärningar i socialskyddet och hälsovården.

På hösten gjorde vi aktivt påverkansarbete kring den sociala tryggheten och hälsovården. Vi gav ett utlåtande till social- och hälsovårdsutskottet om [indexfrysningar av den sociala tryggheten och förändringar i barnbidraget](#). Dessutom gav vi nio utlåtanden om utkast till propositioner rörande social trygghet och hälsovård. Vi deltog i FPA:s workshop kring regeringsprogrammet. Efter remissbehandlingen gjordes en del mycket små förbättringar i några lagförslag, men i övrigt godkändes de hårda nedskärningarna i riksdagen. Vi deltog i [organisationernas gemensamma ställningstagande om nedskärningarna av den sociala tryggheten](#).

Vi deltog i Social- och hälsovårdsministeriets diskussion om ett internationellt pandemiavtal och hälsoreglemente. Vi skickade en skrivelse till riksdagens social- och hälsovårdsutskott med rekommendationer för avtalsförhandlingarna.

Vi gjorde ett [utlåtande till FN:s ESK-kommitté](#) som en del av uppföljningen för Finlands del. De teman som kommittén följer upp är social trygghet, företagsansvar och tillgången till Covid 19-vacciner och mediciner. För journalistikstuderande vid Haaga-Helia höll vår sakkunniga en föreläsning om ojämlikhet och mänskliga rättigheter.

Människorättsförvarare och civilsamhället

Våra målsättningar:

- Finland stöder effektivt människorättsförvarare och främjar deras verksamhetsförutsättningar genom att mera systematiskt verkställa sina egna anvisningar och genom att aktivt lyfta fram människorättsförvarare åtminstone i EU och i FN:s råd för mänskliga rättigheter.
- I Finland känner allt flera till rätten att demonstrera och är beredda att utnyttja den rätten. Såväl bland allmänheten som bland beslutsfattarna finns en bred förståelse för att rätten att demonstrera är en del av de grundläggande och mänskliga rättigheterna. Att demonstrera ses som ett positivt sätt att delta och påverka på. Vid demonstrationer följer polisen allt mera konsekvent en praxis som överensstämmer med internationella normer och rekommendationer.

Vad vi har gjort:

Under hela året hade vi tät kontakt med stats- och utrikesministrarna och UM, speciellt i samband med EU-möten och olika utrikespolitiska samarbetsprocesser. Ofta handlade det om människorättsförvarares situation och om rätten att demonstrera och berörde bl.a. följande länder och områden: Polen, Turkiet, Ryssland, Etiopien, Tunisien, Sudan, Israel och de ockuperade palestinska områdena, Iran, Indien, Kina, Kuba och övriga Latinamerika samt Karibien. Vi vädjade också till UM för att stoppa avrättningen av tre iranska demonstranter och få dem frigivna. Dessutom närmade vi oss Polens ambassadör i Helsingfors gällande en ny lag som man fruktar att kommer att leda till förföljelse och stämpling mot oppositionspolitiker, oliktankare och regeringskritiker.

Under året höll vi två *Känn dina rättigheter*-kurser på distans, en av dem på engelska. Den engelska versionen av handboken *Känn dina rättigheter* blev klar. Sammanlagt hölls tre observatörskurser, en av dem på engelska. Under året värvades mer än 30 nya demonstrationsobservatörer, sammanlagt finns det nu 60

personer i observatörsnätverket. Målet med vårens värvningskampanj var att öka mångfalden inom nätverket, vilket lyckades någorlunda.

Allt som allt observerades 31 demonstrationer, förutom i Helsingfors också på sex andra orter. De flesta gällde demonstrationer om klimat- och miljöfrågor (Elokapina). Dessutom observerades flera demonstrationer om läget i Palestina, invandring och rasism samt Prideevenemang. Åtminstone 38 utbildade frivilliga var med om att observera demonstrationer: var och en av dem deltog i medeltal tre gånger. Åtta frivilliga deltog sex gånger eller mera.

Förutom genom observationer samlade vi information om mötesfriheten i Finland bland annat genom enkäter och intervjuer med demonstrationsdeltagare och -arrangörer på olika orter. Av aktivister runtom i landet fick vi information om polisens och andra myndigheters agerande. Vi stödde även aktivisterna med rådgivning och genom att publicera ställningstaganden i sociala medier. Dessutom deltog vi som observatörer i flera av tingsrättens sammanträden under rättegången om användningen av pepparsprej mot Elokapina-demonstranter.

I februari diskuterade vi med Helsingforspolisen och i juni träffade vi företrädare för polisstyrelsen. Dessutom har vi vid behov bett om information av polisen per e-post.

I februari utgavs rapporten om 2022 års demonstrationsobservationer, där det ingick en pressträff, information i sociala medier och influencersamarbete.

Finlands andel av en regional kartläggning om hur det står till med demonstrationsrätten i Europa skickades till Europakontoret. Utgivningen av rapporten har skjutits upp till våren 2024. Då vi gjorde utredningen fick vi svar av alla myndigheter som vi hade skickat frågor till. Vi närmade oss aktörer inom civilsamhället med en enkät som fick närmare 40 svar. Dessutom intervjuade vi några aktivister.

I den internationella kampanjen *Protect the Protest* informerade vi bland annat om missbruk av mindre farliga vapen och människorättskränkningar mot demonstranter i Iran. Under Prideperioden stödde vi turkiska regnbågsaktivister genom att skicka dem solidaritetsmeddelanden och -bilder samt genom att lyfta temat i sociala medier. Vi deltog i diskussioner om den internationella kampanjens observationsprojekt och delade information om vårt eget observationsprojekt till de andra nordiska sektionerna.

Vi gjorde två utomhusreklamkampanjer om detta i rulltrapporna på metrostationerna i Helsingfors: två veckor i maj och en vecka i december. Reklamerna sågs i maj av 2 190 674 personer och december av 1 613 174. I utomhusreklamkampanjerna ingick även lätta kampanjer i sociala medier. Vi hade också både tryckta annonser och banners i tidningen Voima.

Under hela året informerade vi om missförhållanden vid demonstrationer. Våra reaktioner hade framgång i sociala medier. Observatörerna presenterades även i en artikel i Amnestyposten och mötesfriheten var också ett tema under Prideperioden. Dessutom fortsatte vi kampanja till förmån för demonstranter i Iran.

Rättigheter gällande kön och sexualitet

Våra målsättningar:

- Sexualbrottslagen revideras så att den blir samtyckesbaserad och samtyckeskulturen stärks, inte bara i lagstiftningen utan också i myndigheternas praxis och i samhällets gemensamma normer.
- I nästa regeringsprogram ingår en skrivning om en strukturlag för bekämpande av våld mot kvinnor som är förpliktande för kommunerna och/eller välfärdsområdena.
- Resurserna för arbetet mot våld mot kvinnor motsvarar problemets omfattning.
- Abortlagen revideras så att den respekterar självbestämmanderätten.
- Translagen revideras så att den respekterar självbestämmanderätten och barns rättigheter.

Vad vi har gjort:

Den samtyckesbaserade sexualbrottslagen trädde i kraft i början av året. Vi höll kurser för olika aktörer om den nya lagen och dess konsekvenser för de mänskliga rättigheterna. Vi gjorde förarbete för projektet *Asenne esiin* som ska genomföras under 2024. Vår artikel om samtyckeskulturen publicerades i verket *Seksuaaliväkivaltatyön perusteet* som Institutet för hälsa och välfärd gav ut.

I sociala medier, nyhetsbrev, bloggtexter och insändare informerades vi om projektet *Suostumus ja sateenkaari koulussa (Samtycke och regnbåge i skolan)*, som finansierades av Utbildningsstyrelsen. Med våra samarbetspartner höll vi kurser för sammanlagt 150 skolproffs. Kurserna hölls i samarbete med Seta och forskaren Satu Lidman. I november höll vi ett slutseminarium i centrumbiblioteket Oodi, där vi gick igenom de viktigaste lärdomarna från projektet. I slutseminariet deltog 219 personer, från skolproffs till tjänstepersoner. Vi gav också ut ett undervisningsmaterial med de centrala lärdomarna från projektet. Enligt den respons vi har fått har diskussionsklimatet förbättrats i skolorna i frågor som rör könat våld. En del kursdeltagare berättade att de efteråt själva hade ordnat kurser på temat och tagit upp metoder för förebyggande av våld på sina arbetsplatser.

Lagen om könsfastställelse, den s.k. translagen, trädde i kraft i början av april. Lagen gör det möjligt för myndiga personer att fastställa sitt juridiska kön genom ett ansökningsförfarande, där det ingår en 30 dagars betänketid. Riksdagen godkände också ett uttalande, där det förutsätts att regeringen bereder lagstiftning för att trygga transbarns och -ungas rättigheter framöver. Under translagskampanjens slutspurt i början av året skickade vi skrivelser till riksdagsledamöter med våra anmärkningar gällande mänskliga rättigheter, vi hade ett nära samarbete med trans- och regnbågsorganisationer och vi lyfte fram saken i sociala medier. Vi deltog i Social- och hälsovårdsministeriets samråd om ändring av förordningar som rör könskorrigering behandling.

Den nya abortlagen trädde i kraft på hösten. Nu kan graviditeten avbrytas på den gravidas begäran fram till slutet av den tolfte graviditetsveckan. Den reformerade lagen om besöksförbud trädde också i kraft i oktober. Ansökan om besöksförbud blir avgiftsfri och brottmål som gäller brott mot besöksförbud ska behandlas skyndsamt.

Under regeringsförhandlingarna överräckte vi och våra samarbetspartner ett ställningstagande till statsminister Petteri Orpo och riksdagsledamöten Pihla Keto-Huovinen i Ständerhuset, med krav på att man bör upphöra med medling vid våld i nära relationer och sexualbrott. Vi informerades aktivt om detta i sociala och andra medier. I regeringsprogrammet lovas att medling vid familjevåld och våld i nära relationer generellt ska upphöra. I programmet finns också andra lovande skrivningar om bekämpande av könat våld, bland annat att det ska göras en bedömning av behovet av lagstiftning som är förpliktigande för kommunerna och välfärdsområdena (en s.k. strukturlag).

På hösten deltog våra sakkunniga i tre rundabordssamtal på inbjudan av ministern för jämställdhet och social trygghet Sanni Grahn-Laasonen. Vi krävde att regeringens jämställdhetspolitik måste förbinda sig till antirasism och utgå från de mänskliga rättigheterna. Vi underströk de allvarliga följder som regeringens planerade åtgärder och nedskärningar har för rättigheterna för människor i särskilt utsatt ställning och för jämställdheten mellan könen. Vi lyfte fram hur diskrimineringen fördjupas av att regeringen i sitt program inte förbinder sig till att främja rättigheterna för människor som tillhör regnbågsgrupper.

Arbetsutskottet *Joku raja! (Nå'n gräns)* mot våld mot kvinnor som koordineras av Amnesty sammankallades två gånger under 2023. Teman var invandrade kvinnor som upplevt våld i nära relationer och deras rätt till självständigt uppehållstillstånd samt hur detta förverkligas, medling vid fall av våld i nära relationer och tvingande kontroll som en form av våld mot kvinnor. Representanter för mer än 25 organisationer har deltagit i mötena, med närmare 70 personer på plats plus deltagare på distans.

Vi stödde, aktiverade och deltog i flera Prideevenemang runt om i Finland. Pridesåsongens tema kombinerades med rätten att demonstrera. Vi stödde den årliga tillställningen till minne av mördade transpersoner och deltog i en kampanj i sociala medier, *Ljus, inte våld* mot digitalt våld mot kvinnor.

Vi påverkade beredningen av EU:s direktiv om bekämpande av våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Tillsammans med Befolkningsförbundet skrev vi till Justitieministeriet och krävde att Finland i förhandlingarna utgår från de mänskliga rättigheterna och tydligt tar ställning för en sexualbrottslagstiftning som utgår från samtycke.

Vi stödde det internationella regnbågsarbetet genom flera initiativ. Tillsammans med Amnestys ungerska sektion skickade vi på våren en skrivelse och arrangerade en träff gällande EU-domstolens behandling av den ungerska lagen om homosexuell propaganda. I april anslöt sig Finland till det rättsliga ingripandet. Vi uppmuntrade människor att agera för att hindra försvagandet av transpersoners rättigheter i Slovakien och försöka stoppa en lag som skärper kriminaliseringen av regnbågspersoner i Uganda.

I vår kommunikation uppmärksammade vi situationen för kvinnor i Afghanistan. Ett annat återkommande tema under 2023 var aborträttigheter. Vi kampanjade för abortaktivisten Vanessa Mendoza Cortés i Andorra och för Justyna Wyrzyńska i Polen.

Asylsökande och flyktingar

Våra målsättningar:

- Lagstiftning och praxis i Finland respekterar och främjar skyddsökandes mänskliga rättigheter, bland annat ökas flyktingkvoten och man underlättar familjeåterförening, flera trygga rutter skapas och används, papperslösas vistelse i landet legaliseras.
- Flyktingdebatten i Finland får en positivare ton.
- Revideringen av EU:s asylslagstiftning respekterar asylsökandes rättigheter.

Vad vi har gjort:

Inför riksdagsvalet ordnade vi och flyktingorganisationerna en diskussion om migrationspolitiken. Vi gjorde ett ställningstagande om flyktingorganisationernas partienkät och ett [ställningstagande till regeringsförhandlingarna](#). Våra mål för regeringsprogrammet presenterades på kurser för kandidater och i valbloggar. Regeringsprogrammet blev nästan raka motsatsen till våra målsättningar.

Vi stärkte vårt samarbete med Migrationsverket (Migri). Vi träffade representanter för olika enheter och påverkade Migris kommunikation och tillgången till information i fråga om afghanska asylsökande, utlänningslagen § 54.7 och förvarstagande. Vi stödde Flyktingrådgivningen i deras påverkansarbete gentemot Migri genom att peka på problemområden i Migris arbete. På hösten ordnade vi en rundabordsdiskussion om regnbågsasylsökandes rättigheter.

Vi aktiverade aktivistgruppen *Turvassa (I säkerhet)* efter en paus på några år. Gruppen var med om att ordna tre demonstrationer (regeringsförhandlingarna, flyktingkvoten och stängningen av östgränsen) samt en konsert på flyktingdagen och började intervjua asylsökande om mottagningspenningen.

Vi kommunicerade om Afghanistan, exempelvis genom att informera om den internationella rörelsens rapporter i medierna och sociala medier. En av huvudartiklarna i [Amnestyposten](#) skildrade tre afghanska kvinnors situation. På flyktingdagen samarbetade vi med Läkare utan gränser. Vi hade en insändare i Helsingin Sanomat och ordnade en Instagram-live, där sakkunniga diskuterade situationen vid Medelhavet. I slutet av året kritiserade vi reformen av EU:s migrations- och asylsystem i en artikel på webben och i sociala medier.

Vår kritik mot stängslet och stängningen av östgränsen fick stor synlighet i medierna under året. Vi kritiserade byggandet av gränsstängsel, stängningen av gränsen, strävan att inhägna Europa samt migrationspolitiken bland annat i spalten Vieraskynä i HS, i tv-programmet Huomenta Suomi samt i Ylen aamu. Vid sidan av de traditionella medierna var våra reaktiva budskap i sociala medier mycket framgångsrika. Europarådets människorättskommissionär skrev till regeringen om problemen med stängningen av östgränsen efter att vi hade informerat henne om läget.

I januari ordnade vi en rundabordsdiskussion för tjänsteinnehavare om klimatdriven migration. Vi höll en inledning om klimatdriven migration på en workshop för Människorättscentrets människorättsdelegation. Vi publicerade också ett [infopaketer om klimatdriven migration](#) på vår webbplats.

Vi gjorde en omfattande kartläggning av användningen av artificiell intelligens vid gränsövervakning och immigration till Finland och skickade rekommendationer om användningen av AI till Migri, Inrikesministeriet, Polisstyrelsen, Gränsbevakningsväsendet och Utrikesministeriet. Vi publicerade två bloggtexter om artificiell intelligens.

Vi skickade rekommendationer till Migri, Inrikesministeriet och Polisstyrelsen, där vi krävde att ingen ska återsändas till Iran och att iraniers vistelse i Finland måste legaliseras.

Vi kritiserade skrivningarna om migration i regeringsprogrammet på grund av deras rasism och konsekvenser för de mänskliga rättigheterna. Vi träffade representanter för förvaltningsutskottet och grundlagsutskottet bland annat kring frågor om gränsförfarande, förvarstagande, att det internationella skyddet görs temporärt,

mottagningspenningen och asylpraxis. Vi gav ett [utlåtande](#) till förvaltningsutskottet om förslaget till statsbudget för 2024.

Vi förde en kampanj för en mångdubbling av flyktingkvoten. Vi samlade in 8 600 namn på en vädjan som vi överräckte till statsministerns statssekreterare. Samtidigt ordnade vi en demonstration som hölls utanför budgetförhandlingarna. Våra inlägg i sociala medier om kvotkampanjen var mycket framgångsrika. Vi spred information om kvoten till beslutsfattarna och gjorde reklam för vädjan i HRT:s bussar och på utomhusreklamskyltar i "Kampinkulma" i Kampen.

Vår sakkunniga deltog i intervjuer för en undersökning om papperslösas rättigheter i Finland, i Migrationsinstitutets undersökning om landinformationen i asylprocessen, i en foto- och faktabok om asylsökandes liv i Finland samt i en artikel om förvarstagande som gjordes av studerande vid Haaga-Helia.

Stärkande av människorättssystemet

Våra målsättningar:

- Regeringsprogrammet som görs upp efter riksdagsvalet beaktar i hög grad våra målsättningar.
- Konsekvensbedömning gällande mänskliga rättigheter görs allt mera systematiskt, såväl i lagstiftningsarbetet som på alla nivåer av statsförvaltningen.
- Det har skapats en uppföljningsmekanism för verkställandet av rekommendationer från de internationella övervakningsorganen.
- I diskussioner om budget- och skattepolitiken beaktas människorättsaspekter i allt högre grad.
- Som medlem av FN:s råd för mänskliga rättigheter 2022–2024 är Finland en aktiv initiativtagare.

Vad vi har gjort:

Trots allt påverkans- och kampanjarbete är regeringsprogrammet svagt ur människorättssynvinkel sett. Vi skrev en kritisk [bloggtext](#) om detta och skickade den i lätt redigerad form till alla riksdagsledamöter.

Under regeringsförhandlingarna skickade vi skraddarsydda meddelanden med bakgrundsinformation om relevanta teman och om människorättsbaserat beslutsfattande till nästan alla förhandlingsbord och underbord. I juni kompletterade vi paketet med en färsk [rapport](#) om ojämlikheten inom hälsovården i Finland. Dessutom skickade vi och våra organisationspartner gemensamma ställningstaganden och/eller brev om våra prioriterade teman, som vi också kommunicerade aktivt om. Vi ordnade fem olika demonstrationer utanför Ständerhuset.

Vårt påverkansarbete började redan ett år före riksdagsvalet. Under årsskiftet 2022–2023 gjorde vi tillsammans med Aula Research en enkät bland riksdagspartiernas kandidater om våra prioriterade teman. I början av året stöddes påverkansarbetet av en riksdagsvalskampanj, där det ingick många former av kommunikation och aktivism och där vi utnyttjade resultaten av kandidatenkäten.

Före valet gjorde vi påverkans- och kampanjarbete tillsammans med många olika organisationer och nätverk. Tillsammans med andra organisationer publicerade vi bloggtexter och vädjanden om våra målsättningar för regeringsprogrammet, en analys av partiernas valprogram och en checklista för människorättsbaserat beslutsfattande. Vi uppdaterade våra målsättningar för regeringsprogrammet och skickade ut dem till alla riksdagspartier just före valet, tillsammans med följebrev som anpassades till partiernas valprogram. Efter valet skickade vi brev till de invalda riksdagsledamöterna, där vi underströk vikten av mänskliga rättigheter.

I juli skickade vi brev till regeringen och till oppositionspartiet De grönas nya ledning om våra prioriterade teman och bad om möten med dem.

I augusti reagerade vi på budgetförslaget och koncentrerade oss då främst på ESK-rättigheter samt flyktingars och asylsökandes rättigheter. Vi skickade ett öppet brev till Petteri Orpos regering (inklusive specialmedarbetare och statssekreterare) om att [det kommer att stå Finland dyrt att skära i de mänskliga rättigheterna](#). Brevet skickades också till flera kanslichefer och vi spred information om det i sociala medier.

Under Finlands andra år som medlem av FN:s råd för mänskliga rättigheter påverkade vi aktivt: vi deltog i utfrågningar och skrev till ministeriet om Amnestys landsvisa och tematiska rekommendationer. Till UM förmedlade vi också Amnestys förslag till rekommendationer för andra länder vid rådets periodiska granskning

(UPR). Dessutom deltog vi i Utrikesministeriets utfrågning om Finlands egen UPR-behandling och vi höll ett [videosänt inlägg](#) på sessionen där man beslöt om godkännande av Finlands UPR-rapport.

Vi följde med Finlands agerande i människorättsrådet under hela året och populariserade dess verksamhet genom kommunikation och utbildning ([i Amnestys blogg](#), i Amnestyposten och på tre [Aitiopaikka-](#)distansträffar för understödjare och aktiva).

I samband med FN:s generalförsamling påverkade vi genom inlägg på samråd och genom att förmedla Amnestys prioriteringar till utrikesminister Elina Valtonen och tjänsteinnehavare på Utrikesministeriet. Vi krävde bland annat att Finland i FN:s generalförsamling skulle rösta för en resolution för ett humanitärt eldupphör i Gaza.

Inför Europarådets toppmöte i Reykjavik 16–17.5.2023 förmedlade vi [Amnestys rekommendationer](#) till den finländska delegationens medlemmar och suppleanter. I juni publicerade Amnesty [sin analys och rekommendationer](#) för verkställandet av Eurorådets Reykjavikdeklaration och förmedlade dem till Utrikesministeriet.

Vi deltog aktivt i verksamheten i Delegationen för internationella människorättsärenden och dess arbetsgrupper för människorättsförsvare och jämställdhet samt i Människorättsdelegationen. I Människorättsdelegationen påverkade vi de gemensamma [målsättningarna för regeringsprogrammet](#).

Konsekvensbedömningen i fråga om grundläggande och mänskliga rättigheter främjade vi genom att delta i två utfrågningar som Justitieministeriet höll angående en förnyelse av anvisningarna för hörande vid författningsberedning, och genom att i augusti besvara en webbenkät om god och dålig praxis vid hörande. Vi förberedde oss på införandet av ett öppenhetsregister 2024 och deltog med utlåtanden i reformprocesserna för det femte handlingsprogrammet för öppen förvaltning och lagen om export av produkter med dubbel användning.

Med anledning av 75-årsjubileet av FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna hölls en festtillställning och en informationskampanj som koordinerades av UM och där vi deltog i planeringen och genomförandet.

Under veckan mot rasism publicerade vi en webbartikel om strukturell rasism i våra kanaler i syfte att öka förståelsen för rasism som en människorättskränkning. Tillsammans med organisationen Fem-R hade vi en insändare i Helsingin Sanomat om bekämpande av rasism ([HS 15.7](#)). Vi deltog aktivt i debatten om regeringens meddelande om främjande av likabehandling, jämställdhet och icke-diskriminering. Vi gav [ett utlåtande](#) om meddelandet 8.8 och skickade samtidigt ett [öppet brev](#) till Petteri Orpos regering. I en bilaga till utlåtandet och det öppna brevet listade vi också våra [åtgärdsrekommendationer](#). Av regeringen krävde vi framför allt kraftigare åtgärder för att motarbeta strukturell rasism, ändringar i de skrivningar i regeringsprogrammet som fördjupar den strukturella rasismen samt en asyl- och migrationspolitik som utgår från de mänskliga rättigheterna. Dessutom gav vi rekommendationer om rättigheterna för personer med olika könsidentiteter och sexuella minoriteter, jämställdhets- och likabehandlingsarbetets strukturer, människorättsfostran samt om utrikes- och säkerhetspolitiken. I augusti kommunicerade vi aktivt i olika skeden om regeringens meddelande i sociala medier. På hösten hade vi ett betalt inlägg i Suomen Kuvalehti om att det är regeringens skyldighet att riva ner rasistiska strukturer.

Till FN:s människorättskommitté gav vi ett [utlåtande](#) som handlade om hatretorik och hatbrott, våld mot kvinnor och samernas rättigheter.

Övrigt människorättsarbete

Den eskalerande konflikten i Israel och de ockuperade palestinska områdena spelade en framträdande roll i kommunikationen och aktivismen i oktober–december. Vi närmade oss medierna med ett stort antal pressmeddelanden och vi fick intervjufrågningar speciellt gällande krigsbrott och bakgrunden till den utdragna konflikten.

I olika sociala medier gjorde vi tiotals inlägg som nådde en rekordpublik, i synnerhet på Instagram. I oktober–december demonstrerade vi varje vardagsmorgon invid israeliska ambassaden med krav på eldupphör. Vår

appell som krävde ett eldupphör hade vid årsskiftet samlat närmare 30 000 underskrifter och den marknadsfördes också på utomhusreklamskyltar i "Kampinkulma" i Kampen.

Under året startade vi upp fem vädjanden om verkställandet av dödsstraff. I maj gav vi ut den årliga rapporten om dödsstraff som följdes upp med kommunikation och mediearbete.

Vi informerade också om den internationella dagen mot dödsstraff i oktober och dödsstraffet lyftes även fram i kampanjen *Skriv för frihet* i slutet av året genom amerikanen Rocky Myers historia.

Amnestys uppföljningsrapport om hur arbetsrättigheterna utvecklats i Qatar ett år efter fotbolls-VM intresserade sportredaktionerna och fick god synlighet i medierna.

Under året diskuterade vi flera gånger med olika myndigheter om riskbedömning i fråga om den internationella vapenhjälpen till Ukraina. Den nu gällande lagstiftningen berättar inte hur man borde agera i en situation som denna och därför vet man inte hur riskbedömningen görs. I slutet av året hade diskussionerna ännu inte gett några resultat.

Genomgående funktioner

Aktivism och människorättsfostran

Våra målsättningar:

- Skolor, aktivister och understödjare deltar brett i den årliga kampanjen Skolornas brevmaraton och Skriv för frihet. Kampanjen når också ut till en ny publik.
- Våra huvudkampanjer erbjuder alltid aktiva verksamhetsformer och utbildning som stöder deltagandet. Våra kurser når också ut till aktörer utanför Amnesty.
- Våra evenemang och tillställningar fungerar som inspirerande, gemenskapsskapande rum.
- Våra understödjare och lärarkåren får regelbundet information om den service vi erbjuder.
- Det går att delta i vår verksamhet också på svenska.
- Lokalgruppsverksamheten ökar, både till kvalitet och till kvantitet.

Vad vi har gjort:

Kampanjen *Skriv för frihet*, där också Skolornas brevmaraton ingår, var den största kampanjen för aktivism och människorättsfostran under året. Sammanlagt anmälde sig mer än 3 500 elever i 54 skolor till Skolornas brevmaraton. Till aktivismkampanjen anmälde sig 300, vilket överträffade målsättningen. Lokalgrupper på sex orter deltog i kampanjen. Kampanjen genomfördes på finska och svenska och den kulminerade i en tvåspråkig människorättsdag på distans. Vi informerade om kampanjen i sociala medier och nyhetsbrev. Dessutom gjorde vi betalt påverkansarbete med 10 influencers.

Som en del av vår kampanj inför riksdagsvalet höll vi tre kurser med likartat innehåll för riksdagskandidater, 44 kandidater deltog. Vi bjöd in aktiva och understödjare att engagera sig i valet, 124 personer anmälde sig. För dem hölls två kurser på distans och dessutom gjorde vi ett kampanjmaterial till stöd för aktivismen.

Skolbesök gjordes huvudsakligen virtuellt, med hjälp av Teams och video, men en del träffar hölls även i skolorna och på Amnestys kansli, också på svenska. Lektionerna nådde ca 2 000 elever.

Vi utbildade lärarstuderande på lärarutbildningsseminarierna *Världen i skolan* i Helsingfors. Vi höll kurser för ungdomsarbetare i Åboregionen om samtycke och för samhällspedagogstuderande vid HUMAK om människorättsbaserade arbetssätt. Vi deltog i lärarfortbildningsprojektet *Transformer 2030* som koordineras av Fingo och presenterade vårt material *Puhutaan suostumuksesta (Låt oss tala om samtycke)* på Educamässan. På kurserna och mässan nådde vi ut till ca 800 studerande och proffs.

Vi genomförde projektet *Suostumus ja sateenkaari koulussa (Samtycke och regnbåge i skolan)* som finansierades av Utbildningsstyrelsen. Se Rättigheter gällande kön och sexualitet.

Vi höll distanskurser om *Känn dina rättigheter* och värvade och utbildade 34 nya demonstrationsobservatörer. Se Människorättsförsvarare och civilsamhället.

Vårseminariet hölls för första gången som ett hybridevenemang. Förutom våra innehållsteman presenterades också verksamheten för aktivister och våra kurser.

Vi höll nio eftermiddagskaffren kring mänskliga rättigheter. Distansenvenemanget som riktar sig till aktiva och månadsdonatorer hade sammanlagt 265 anmälda. Runt kaffeborden diskuterades bland annat läget i Gaza, den 75-åriga deklarationen om de mänskliga rättigheterna, hälsoskillnader, Pride, samernas rättigheter och klimaträttvisa. För våra svenskspråkiga understödjare ordnade vi ett eftermiddagskaffe med riksdagsvalstema. Vi höll tre Aitiopaikka-träffar som gav en introduktion till FN:s råd för mänskliga rättigheter och dess verksamhet. Sammanlagt 152 åhörare var anmälda till dem.

Nyhetsbrevet *Opettajaviest* utkom fyra gånger under året (250 prenumeranter). Nyhetsbrevet *Aktivistiviesti* utkom 12 gånger under året (1 739 prenumeranter).

Lokalgrupperna deltog aktivt i Amnestys kampanjer under hela året. De mest aktiva grupperna fanns i Helsingfors, Åbo, Tammerfors och Uleåborg. I aktivistseminariet i slutet av året deltog 32 personer.

I stället för Nordic Youth Conference ordnades ett planeringsmöte för att bygga upp Nordic Youth Annual Meeting (NYAM), ett nytt koncept för den nordiska ungdomsaktivismen som bättre motsvarar sektionernas behov. I slutet av året förberedde samordnarna det första NYAM för 2024.

Fritidsrummet i kansliets övre våning möblerades om så att det också kan användas för besökande skolklasser och aktivistmöten. Vi fortsätter utveckla rummet 2024.

På grund av att aktivismen och människorättsfostran har så vidsträckta funktioner och stor potential beslöts i slutet av 2023 att vi grundar ett separat team för aktivism och människorättsfostran. Det inleder sitt arbete 2024 under ledning av en ny teamchef.

Kommunikation

Våra målsättningar:

- Vi påverkar samhällsdebatten: vi lyfter fram nya ämnen och introducerar människorättssynvinklar i den pågående debatten.
- Medierna vänder sig till oss i frågor som rör våra tyngdpunktsområden, speciellt vad gäller följande teman: förhållandet mellan klimatkrisen och de mänskliga rättigheterna, det finländska sociala grundskyddets alltför låga nivå, frågor som rör mötesfriheten i Finland och ute i världen, flyktingars och asylsökandes rättigheter samt våld mot kvinnor.
- Vårt människorättsbudskap når också ut till en publik utanför människorättsbubblan.

Vad vi har gjort:

Under 2023 gjorde vi mer än 2 200 inlägg i sociala medier, de visades sammanlagt 19 miljoner gånger. Inläggen samlade mer än en miljon interaktioner, exempelvis gillanden och kommentarer. Genom organiska sociala medier fick vi åtminstone 128 000 länkklick.

Våra konton i sociala medier följs av sammanlagt 123 000 personer. På Facebook sjönk antalet följare något, till 78 900, på X minskade de också en aning, till 15 200, medan Instagram växte med 4 000 följare till 27 100 och antalet följare på LinkedIn steg till 2 000. Hösten 2023 började vi använda TikTok, där vårt konto följs av 414 personer. Vi öppnade också ett konto på Bluesky (170 följare) och på Threads (1 750 följare).

Trots att antalet följare på Instagram är mycket mindre än på Facebook är antalet visningar och interaktioner nästan lika många, om inte flera. Att få Instagram att öka och utvecklas är ett långsiktigt mål för teamet.

Förutom marknadsföring som anknyter till våra teman hade vi också tryckt reklam i programbladet för Helsinki Cup och vi stödde gatutidningen Rohee med ett logopak. I Rohee hade vi också annonser för att marknadsföra vårt SMS-nätverk och be om donationer.

Under 2023 fick Amnesty sammanlagt 2 238 medieträffar. Som väntat var det färre än året före (3 710 omnämmanden). Den stora skillnaden förklaras speciellt av att det ryska anfallskriget mot Ukraina gav många träffar, inte bara genom krigsbrottsutredningar, utan också på grund av en PR-kris.

I våra tyngdpunksfrågor ökade vi vår auktoritet och expertis att uttala oss i debatten om mötesfrihet samt flyktingars och asylsökandes rättigheter, då exempelvis vår kritik av stängningen av östgränsen och polisens agerande under demonstrationerna på självständighetsdagen nådde över nyhetströskeln. Vid sidan av reaktiva nyhetsinlägg fick rapporterna om demonstrationsobservationer och hälsoskillnader i Finland många medieträffar.

Under 2023 fokuserade den påverkande kommunikationen speciellt på riksdagsvalet och på att påverka regeringsprogrammet efter valet. Förutom att förklara Amnestys målsättningar för regeringsprogrammet analyserade vi bland annat partiernas valprogram och regeringsprogrammet ur människorättssynvinkel. Dessa initiativ förankrades i sociala medier, där vi gjorde närmare etthundra inlägg före och efter valet. Utöver det publicerade vi närmare 200 tweetar på X. I den externa påverkanskommunikationen stödde vi även samarbetskampanjer och -vädjanden och kommunicerade reaktivt, speciellt på Twitter. Våra målsättningar för regeringsprogrammet gav också medieträffar och vi överträffade de uppställda målsättningarna för kommunikationen under riksdagsvalskampanjen.

I augusti fokuserade den påverkande kommunikationen speciellt på regeringens rasismmeddelande och på att reaktivt påverka budgetförhandlingarna. Detta informerade vi om såväl i sociala medier som i andra medier och direkt till beslutsfattare. I slutet av året fokuserade den påverkande kommunikationen på att informera om våra utlåtanden om regeringens propositioner och lyfta fram människorättssynvinklar på lagberedningen.

Vår webbplats (amnesty.fi) hade cirka 481 000 unika besökare 2023. Sidorna på webbplatsen laddades mer än en miljon gånger under året. Sidaktiviteten ökade betydligt jämfört med 2022. Antalet besökare ökade med cirka 80 procent och antalet sidladdningar med 56 procent. Ungefär var tredje besökare undertecknade någon vädjan under sitt besök.

Orsakerna till tillväxten är vädjan om eldupphör, *Tulitauko nyt!*, som publicerades i slutet av oktober och som spreds både organiskt och med hjälp av nya betalda reklamkanaler. Våra donationsuppmaningar, vädjanden och nyhetsbrev samt sökmotorannonsering och -synlighet lockar också trafik till webbplatsen.

Den mest populära enskilda sidan var vädjan om eldupphör som fick cirka 43 000 besökare. Temasidan om dödsstraff samt en artikel om demonstrationerna och polisens agerande på självständighetsdagen fick båda ungefär 6 000 besökare. Den mest populära landningssidan med donationsuppmaning handlade också om Gaza och Israel och lockade cirka 2 200 besökare genom ett nyhetsbrev, vilket är 50 procent mera än medeltalet.

Arbetet med att slipa huvudbudskapen för våra kärnteman fortsatte, men vi hann tyvärr inte slutföra det för alla teman ännu. De sista budskapen blir klara i början av 2024.

Medelsanskaffning och marknadsföring

Våra målsättningar:

- Intäkterna från medelsanskaffningen når upp till det budgeterade målet varje år.
- Antalet människor som deltar i vår verksamhet ökar ständigt. Detta främjar också en mångsidig medelsanskaffning.
- Vår medelsanskaffning är mångsidig och effektiv. På så sätt minskar vi riskerna och förbättrar kostnadseffektiviteten.
- Donatorerna upplever att de är viktiga för oss och står oss nära. På så sätt ökar vi deras engagemang och förbättrar donatorslojaliteten.
- Amnesty har en positiv image bland den breda publiken. Vi utvecklar imagegen genom att synas genom det arbete vi gör, strategiskt, också utanför våra egna kanaler.

Vad vi har gjort:

Vi samlade in sammanlagt 5 742 943 euro, vilket var 9 % mer än budgeterat och 81 246 euro mer än 2022. Den insamlade summan var den största i finländska sektionens historia. En stor donation på 470 000 euro påverkade märkbart resultatet. Utan den hade vi precis nått upp till budgetmålet.

På utgiftssidan använde vi 1 790 061 euro för medelsanskaffningen, vilket var 4 % mindre än budgeterat. Medelsanskaffningens nettoresultat var därmed 3 952 882 euro, vilket var 529 927 euro mer än budgeterat.

Under året värvade vi 4 921 nya månadsdonatorer, vilket var 1 159 färre än målsättningen, men 1 048 flera än 2022. Den främsta kanalen var F2F-värvning på gatan, vilket genererade 3 508 månadsdonatorer. Värvingen per telefon gav 701 månadsdonatorer och den digitala värvingen 639. Den digitala medelsanskaffningen överträffade sitt mål, medan medelsanskaffningen per telefon inte nådde upp till sitt, men resultatet uppvisar en stigande trend.

I de övriga intäktskategorierna gav den digitala medelsanskaffningen 240 993 euro i engångsdonationer, vilket överträffade budgetmålet med 22 %. Resultatet beror till största delen på framgångsrik medelsanskaffning per e-post, vilket är hörnstenen i den digitala medelsanskaffningen. Donationsbrev på papper gav 193 562 euro, 29 % mer än budgetmålet. I övriga intäktskategorier låg resultaten i stort sett på den förväntade nivån. I fråga om årsmedlemsavgifter nådde vi inte riktigt upp till vårt mål, medan Dagsverkeinsamlingen, intäkterna från blixtpressmeddelandenätverket och webbshopen överträffade budgetmålen. Stipendier från stiftelser och donationer från företag nådde precis upp till det budgeterade målet.

Vi fortsatte utveckla medelsanskaffningen genom testamenten och arrangerade vår årliga virtuella eftermiddagsträff om testamentsdonationer. Vi utvecklade rapporteringen från medelsanskaffningen och gjorde den därmed allt mera datastyrd. Vi fortsatte också våra satsningar på att stärka donatorslojaliteten genom att utveckla tack- och rapporteringsmeddelanden vid sidan av meddelanden där vi ber om donationer.

Vi startade upp 25 nya vädjanden, av dem publicerades 8 också på svenska. De mest populära vädjandena krävde eldupphör i de ockuperade palestinska områdena och Israel, att den belgiska biståndsarbetaren Olivier Vandecasteele ska frigges i Iran och att iraniern Hossein Shahbazis dödsdom ska hävas.

Våra vädjanden på webben fick 184 928 underskrifter 2023. Detta är 10 % mer än 2022. Genom vädjanden fick vi 25 644 nya deltagare i vår verksamhet, vilket är 7 % mer än året före. Av de nya deltagarna gav 13 631 tillstånd till marknadsföring per e-post och 14 100 gav sitt telefonnummer. Andelen som har gett tillstånd eller telefonnummer var fortsättningsvis på en god nivå.

En stark organisation

Våra målsättningar:

- Den ekonomiska förvaltningen, IT-kunnandet (inklusive dataskydd) och personalförvaltningen är på toppnivå.
- Vår arbetsgemenskap uppvisar större mångfald, de anställda mår bra och kan utveckla sin kompetens.
- Vi arbetar enligt en fungerande hybridmodell, där arbetet inte är knutet till kansliet. Vi har ändamålsenliga arbetsutrymmen och redskap.
- Vi tar nya steg mot koldioxidneutralitet 2025.
- Vi är en aktiv och initiativrik aktör i den internationella rörelsen.

Vad vi har gjort:

På våren erbjöd vi hela kansliet utbildning i antirasism genom en webbkurs producerad av THL. Dessutom fick kontorets ledningsgrupp undervisning i inkluderande ledarskap av det internationella sekretariatets antirasism-sakkunniga. Sektionens egen expertisbaserade studiecirkel i antirasism startade upp i september och fortsätter våren 2024. Påverkansteamet utbildades både i mediekommunikation och expertkommunikation i sociala medier.

Jämställdhets- och likabehandlingsplanen för åren 2023–24 uppdaterades i slutet av 2022 och i och med detta permanentades Jämställdhets- och likabehandlingsgruppen (TAYV) för att stöda kansliets arbete. Av Fem-R ry beställde vi en utvärdering av sektionens externa kommunikation ur antirasistisk synvinkel. Vi fick resultaten i slutet av året – genomgången och planeringen av åtgärder fortsätter under 2024.

Sektionen fick dataskydd- och datasäkerhetspolicyer och utifrån dem började vi utveckla ledningssystemet för informationssäkerhet. Hela personalen erbjöds repetitionskurser i användningen av Outlook, Teams och Sharepoint samt i effektiv filhantering och informationssökning.

I mars hölls vårseminariet och årsmötet för första gången i form av ett hybridevenemang. Styrelsen sammanträdde åtta gånger under året under ledning av ordföranden Esa Iivonen.

Vi uppdaterade sektionens lönemodell och avtalade om löneförhöjningar för de anställda. Arbetstidsreglementet uppdaterades så att det också beaktar hybridarbete. Vi förnyade anställningsvillkoren för de anställda inom telemarknadsföringen och höjde deras löner.

Ordföranden, verksamhetsledaren och styrelsemedlemmen Sara Al-Husaini deltog som den finländska sektionens representanter i Amnestys globala möte i Bryssel i augusti.

Verksamhetsledaren deltog i den internationella hållbarhetsgruppens arbete som syftar till att med tiden göra Amnesty koldioxidneutralt, så som den finländska sektionen har föreslagit. Den finländska sektionen föreslog en diskussion om detta på det globala mötet på sommaren. Vi gjorde beräkningar av koldioxidavtrycket för åren 2021 och 2022, dessa kan användas som utgångspunkt vid planering av åtgärder för att minska utsläppen under kommande år.

I början av maj fick vi ny kontorschef. Dessutom fick två personer som varit anställda på vikariat fasta tjänster, en tidigare timanställd fick anställning med månadslön och en anställd med månadslön övergick till att bli timanställd.

Vi vårdade oss om de anställdas ork och välmående genom att ordna en eftermiddag med pulkåkning, utfärdsdagar till Rönnskär och Hanaböle friluftsområde samt en julfest på Kokoteatteri.